

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

N V E

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 20 MAR 2013
Vår ref.: 200708012- 124 ke/heli
Arkiv:
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Hege Lilleland

Oversendelse av klager på vedtak om konsesjon til Sørfjord vindkraftverk av 20.12.12.

NVE har mottatt to klager på vedtak om konsesjon til Sørfjord vindkraftverk, hvorav en er avvist. Fylkesmannen i Nordland fremmet innsigelse til deler av søknaden for Sørfjord vindkraftverk. Etter NVEs vedtak av 20.12.12 og de vilkår som ligger til grunn i anleggskonsesjonen anser Fylkesmannen sin innsigelse imøtekommet i brev av 11.02.13. Sametinget har fremmet innsigelse til søknaden for Sørfjord vindkraftverk, og har ikke funnet grunnlag for å trekke innsigelsen.

NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33. Vi kan ikke se at klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 20.12.12. Klagen oversendes derfor Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

NVE gav i vedtak av 20.12.12 Nordkraft Vind AS konsesjon til å bygge og drive Sørfjord vindkraftverk i Tysfjord kommune, Nordland fylke. Det ble gitt konsesjon for en installert effekt på inntil 90 MW og tilhørende nettilknytning. NVE viser til "Bakgrunn for vedtak" av 20.12.12 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven er en avveining av tekniske og økonomiske forhold og miljøkonsekvenser i vid forstand. Hvis et omsøkt anlegg ansees å være til større fordel for samfunnet enn ulempene, kan det gis konsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen må mange forhold veies opp mot hverandre. Alle vesentlige forhold som kommer frem gjennom konsesjonsprosessen vurderes og hensyntas ved skjønnsutøvelsen.

Klagene

NVE har mottatt to klager på vedtak om konsesjon til Sørfjord vindkraftverk, hvorav en er avvist. NVE viser til forvaltningsloven § 28 første ledd, der det går frem at klagen må være fremmet av en part eller annen med rettslig klageinteresse. Klagen fra Harald Pedersen er avvist i brev av 18.02.13 på grunn av manglende klagerett.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Klagen fra Unna Tjerusj sameby gjelder NVEs vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse.

Det er også innkommet en merknad til vindturbin nr 27 (kart til konsesjonssøknaden) fra Tom Erik Ness og Karl Gustav Karlsen. Videre er det innkommet merknad fra Hans- Magnus Herstad som mener naturtypen karst og grotter ikke er godt nok belyst i konsesjonssøknaden.

Unna Tjerusj (Sörkaitum) sameby

Unna Tjerusj sameby påklager NVEs vedtak i brev av 16.01.13. Klager er uenig i NVEs vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til Nordkraft Vind AS for Sørfjord vindkraftverk. Samebyen begrunner klagen med at deres mulighet for å drive tradisjonell reindrift i området er truet. De fremholder at området er viktig for samebyens reindriftnæring, og at de ikke kan tåle å miste området. Det påpekes risiko for at noen medlemmer innen næringen tvinges ut.

I klagen redegjøres det for reindriften i området. De fremholder at dette er viktig beitemark både om sommeren og øvrige deler av året. Det skjer kalving i området, og det benyttes av alle typer rein, både simler, kalver og okser. Samebyen mener konsekvensutredningen fremstiller det som om det kun er okserein som benytter området, og dette er ikke korrekt beskrivelse av reindriften i området.

Videre vises det til forskningsresultater om reinens unnvikelse opptil 5 km fra vindkraftverk/ tekniske inngrep, og at Mark- og miljøoverdomstolens dom 2011-11-23 som befester dette synet. Videre vises det til en dom i Troms tingrett 4. november 2010, hvor domstolen finner det er sannsynlig at reinen reduserer bruken av selve vindparkområdet og et område på 2 km fra vindkraftverket med 80 %.

Det påpekes en rekke virkninger av vindkraftverket som unnvikelse, tap av beiteareal, økt beitepress på omkringliggende områder, uheldig sammenblanding, tap av umerkede kalver, redusert tilvekst, økt dyretetthet på resterende beitearealer, tap av mulighet for samling av rein med helikopter. Det uttrykkes bekymring for virkninger av lavfrekvent støy som unnvikelse for rein og Vibroacoustic Disease (VAD) for mennesker. Samebyene mener vindkraftverkets infrastruktur vil medføre økt menneskelig aktivitet som kan ha like stor negativ virkning som vindkraftverket. Det at påpekes iskastproblematikk ikke bare er en fare ved friluftsliv, men i vel så stor grad utgjør en fare for rein og de som skjøtter reinen.

Det vises til at konsekvensvurderingen angir at området har verdien stor til middels for reindriften. Det understrekes i klagen at området har stor verdi for reindriften.

Motpartens vurdering av klagen

Klagene er i henhold til fvl § 33 sendt Nordkraft Vind AS (NVA) til uttalelse i e-post av 17.01.13. NVE viser til NVA brev av 15. 02.13 og gjengir her hovedtrekkene i deres merknader til klagene. I brevet beskrives samrådsprosess mellom NVA og Unna Tjerusj sameby som etter hvert ble fastlåst.

NVA mener klagen fra Unna Tjerusj inneholder flere selvmotsigelser og retter fokus på hvordan samebyen har beskrevet reinens bruk av området og effekten på rein som følge av tekniske inngrep. NVA fremholder at planområdet allerede er preget av større tekniske inngrep. Sørfjord vindkraftverk er planlagt samlokalisert med eksisterende vannkraftverk Sørfjord I og II med tilhørende infrastruktur, og en 420KV sentralnetts linje går rett igjennom området. NVA viser til samebyens beskrivelse av området som viktig beitemark både om sommeren og andre deler av året. Videre at området benyttes som kalvingsland samt at det brukes av alle typer rein, både simler, kalver og okser. NVA mener det er påfallende hvordan et område som er preget av større tekniske inngrep kan være et så godt og viktig beiteområde, når Unna Tjerusj sameby samtidig legger til grunn forskningsresultater for klagen om reinens unnvikelse opptil 5 km fra vindkraftverk/ tekniske inngrep.

NVAS mener det også ligger en selvmotsigelse i at samebyen er bekymret for økt menneskelig aktivitet og friluftsliv i området samtidig som de selv har vært en aktiv bidragsyter i arbeidet med Grenseleden. Det påpekes at området er et område uten veiforbindelse, man må benytte båttransport. Imidlertid underslår ikke NVAS at det samlet sett kan bli mer ferdsel, fordi båtavgangene vil skje hyppigere og at dette også kan gagne turister.

NVAS er også kritisk til Unna Tjerusj generelle påstander om forskning, og at Colmans studier er uaktuelle og misvisende. NVAS har innhentet kommentarer fra Jonathan Colman og Kjetil Flydal på klagen. Videre har NVAS innhentet faglig underlag fra utreder Morten Eilertsen fra Bioforsk og NaturRestaurering.

NVAS mener at fremstillingen i klagen ikke beskriver det nyanserte bildet som forskningen viser om reinens adferd rundt vindkraftverk, men er en skjev gjengivelse av den faglige kunnskapen som finnes. Klagen kan derimot tolkes som posisjonering i forhold til en senere rettssak / erstatning, og ikke som begrunnet i reell reindriftsfaglig vurdering og argumentasjon for at vindkraftverket faktisk vil ødelegge for videre tradisjonell reindrift i området.

NVEs vurdering av klagen

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

Klagene er gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Klagegrunnene

NVE kommenterer nye forhold som klagerne anfører og som ikke tidligere er vurdert og forhold som bør utdypes nærmere. Det vises det til "*Bakgrunn for vedtak*" av 20.12.12 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen og NVEs vurderinger.

Vibroacoustic Disease VAD

VAD er en betegnelse som er brukt av en portugisisk forskergruppe om en rekke symptomer som de mener skyldes lavfrekvent støy. Studiene er hovedsakelig gjort på portugisiske flyteknikere. Etter det NVE kjenner til, er det konsensus i forskningsmiljøer om at lavfrekvent støy fra vindturbiner ikke kan føre til det som betegnes som VAD.

Lavfrekvent støy

NVE viser til Colman og Flydal som fremholder at det ikke finnes noen publiserte studier på vindkraft og rein som har vist en slik unnvikelse pga lavfrekvent støy. Derimot er det publisert en studie som viser ingen unnvikelse. (Colman m.fl 2013) Videre har eksperiment med studier av tamrein i innhegning ikke kunnet påvise noen respons på hverken støy fra ledning eller vindturbin (Flydal m.fl. 2004). For det tredje viser studier av reinens hørsel at de har mindre evne til å oppfatte lavfrekvente lyder enn det mennesket har (Flydal m.fl. 2001 og 2003).

NVE legger til grunn nevnte forskning som viser at lavfrekvent støy fra vindturbiner ikke vil utgjøre et problem for reindriften i området.

Iskast

Iskastproblematikken for Sørfjord vindkraftverk er reell, planområdet ligger høyt (500-700 m.o.h.) og er således utsatt for ising. Imidlertid er den teoretiske sannsynligheten for at noen skal bli truffet av iskast ansett som liten, og sannsynligheten er avtagende med økende avstand til vindturbinene.

Sørfjord vindkraftanlegg kan etter NVEs vurdering være utsatt for betydelig ising og det vil kunne være fare for iskast fra turbiner for personer og reinsdyr som beveger seg i nærheten. Det er følgelig stilt vilkår i konsesjonen om risikovurdering og adekvate tiltak som reduserer faren for iskast.

NVE anser det som aktuelt for tiltakshaver å vurdere avisningsfunksjoner i turbinbladene, men har ikke fastsatt dette som vilkår i konsesjonen.

Reinens unnvikelse fra vindkraftverk

Unna Tjerusj viser til forskning og rettsdommer om reinens unnvikelse fra vindkraftverk. Videre påpekes unnvikelseeffekter som økt beitetrykk i omkringliggende områder, og derav negative virkninger for tilvekst, melkeproduksjon, reproduksjon og slaktevekt.

Med grunnlag i eksisterende kunnskap om vindkraftverks virkning for tamrein er det etter NVEs vurdering usikkert om vindkraftverket vil medføre sterk beiteunnvikelse. Det ble ikke funnet en slik effekt ved Kjøllefjord vindkraftverk (Colman m.fl, 2012, og 2013). I følge Colman og Flydal er en slik beiteunnvikelse ikke absolutt. Alle vitenskapelige studier av fenomenet viser større eller mindre reduksjon i bruk. Med grunnlag i konsekvensutredningene, forskningsstatus på området og de opplysninger NVE har fått gjennom behandlingsprosessen er det NVEs vurdering at en etablering av Sørfjord vindkraftverk kan påvirke reindriftens bruk av området på kort sikt, men at det er sannsynlig at reinen vil gjenoppta bruk av arealene etter at vindkraftverket er etablert. Imidlertid er det umulig å forutsi med sikkerhet hvordan reinen vil respondere på tiltaket og hvordan arealbruken eventuelt endres. NVE legger vekt på at området allerede er preget av større tekniske inngrep. Vindkraftverket er planlagt samlokalisert med eksisterende vannkraftverk Sørfjord I og II, og ligger i nærhet til 420 kV sentralnettsledning Ofoten- Kobbelv. Videre er det lagt vekt på at området ligger i ytterkant av samebyenes reinbeiteområde.

Merknader

I brev av 08.01.13 har Karl Gustav Karlsen og Tom Erik Ness en merknad til vindturbin nr 27 (kart til konsesjonssøknaden). Det påpekes at turbinplasseringen mot kanten av Reppi er uheldig, fordi dette er et smalt fjellpass og er reinens eneste trekkvei mellom fjellområdene. Videre kan det også ha betydning for andre dyr som elg, jerv og gaupe. Det påpekes også kollisjonsfare med fugl eksempelvis kongeørn. Vindmøllens fremskutte plassering vil utgjøre en fysisk og visuell sperre for vandringsleden mellom fjellområdene og vil være godt synlig fra Reppi og Mannfjord. Det oppfordres om å fjerne eller flytte turbinen.

Tiltakshaver har kommentert merknaden i e-post av 21.01.13. NVAAS kan ikke se at denne turbinplasseringen kommer mer i konflikt med kulturminner og dyreliv enn øvrige turbinplasseringer, men sier seg enig i at den sannsynligvis vil være mer visuelt fremtredende fra Rieppidalen. NVAAS påpeker at endelig turbinlayout vil avhenge av en rekke faktorer, og at endelig detaljplan skal godkjennes av NVE. NVAAS anmoder NVE om å opprettholde konsesjonsområdet gitt i konsesjonen og eventuelt følge opp slike problemstillinger i detaljplanen. NVE mener det er hensiktsmessig å avvente nærmere vurdering av dette til detaljplanen.

I e-post av 10.01.13 har Hans Magnus Herstad kommentert at naturtypen karst og grotter ikke er godt nok belyst i konsesjonssøknaden. Han er imidlertid klar over at grotteforekomsten Salthølene er tatt ut

av planområdet og at buffersonen rundt forekomsten skal skje i samråd med Fylkesmannen. Herstad anbefaler at geologisk kompetanse innhentes og henviser til professor Stein Erik Lauritzen ved Universitetet i Bergen.

Innsigelser

Statlige, regionale og lokale myndigheter har, i medhold av plan- og bygningsloven av 1.7.2009, innsigelses- og klagerett til konsesjonssøknader i medhold av energiloven, jmfør plan- og bygningsloven § 35-1.

Ved høring av konsesjonssøknaden fremmet Fylkesmannen i Nordland innsigelse til deler av søknaden for Sørfjord vindkraftverk.

Ved varsel om innsigelse, tilsier behandlingsrutinene at det skal avholdes møte mellom NVE og den etat som har fremmet innsigelse. NVE avholdt med bakgrunn i dette et møte i Fylkesmannens lokaler 14.11.2012. I møtet fikk fylkesmannen mulighet til å utdype grunnlaget for innsigelsene og sammen med NVE, vurdere på hvilke vilkår innsigelsen eventuelt kunne trekkes. Innsigelsene til fylkesmannen var knyttet til utbygging på Tverrelvhalsen, grottesystemet Salthølene og deler av det kalkrike fjellområdet sørøst i planområdet.

Det foreligger protokoll fra møtet (NVE referanse 200708012-100).

Fylkesmannen sa seg villig til å trekke innsigelsen under forutsetning av noen definerte avbøtende tiltak som å trekke Tverrelvhalsen og grottesystemet Salthølene ut av planområdet, at avgrensning av buffersonen rundt grottesystemet skal skje i samråd med FMN og at det ble satt vilkår om ivaretagelse av naturtypen kalkrike områder i fjellet sørøst i planområdet. NVE har gjort gjeldende alle nevnte tiltak i anleggskonsesjonen.

NVE sendte brev den 4.2.13 med anmodning til Fylkesmannen om å trekke innsigelsen.

Fylkesmannen svarte i brev av 11.02.13 at de ikke finner det riktig å trekke innsigelsen av 23.02.12, men at de anser innsigelsen som imøtekommet i de vilkår som ligger til grunn for anleggskonsesjonen.

Sametinget fremmet innsigelse i brev av 13.02.12 ved høring av konsesjonssøknadene for Sørfjord og Skogvatnet vindkraftverk. Innsigelsen er begrunnet ved at de samlede konsekvensene for begge tiltak er ikke er utredet, og utredningene gir derfor ikke et fullgodt beslutningsgrunnlag for to konsesjoner. Om det ble utarbeidet en tilleggutredning, skulle Sametinget vurdere sakens realiteter og ta stilling til om innsigelsen eventuelt kan trekkes eller måtte opprettholdes.

Det foreligger en tilleggsutredning av om virkninger for reindriften ved realisering av både Sørfjord og Skogvatnet vindkraftverk. (Bioforsk rapport Vol./ Nr. 137 2012)

Sametinget opprettholder sin innsigelse i brev av 31.01.13 stilet til OED.

Ettersom Sametinget ikke har funnet grunnlag for å trekke innsigelsen oversendes saken Olje- og energidepartementet.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 20.12.12. Klagen og innsigelsen fra Sametinget oversendes derfor OED til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Klagesakens dokumenter er gjort tilgjengelige for OED gjennom internettløsningen Se Doc.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Arne Olsen
seksjonsleder

Vedlegg: Dokumentoversikt

Kopi uten
vedlegg: Unna Tjerusj sameby
Kiruna Advokatbyrå,
Tysfjord kommune
Nordkraft Vind AS
Sametinget
Fylkesmannen i Nordland
Tom Erik Ness
Hans Magnus Herstad
Karl Gustav Karlsen